

Asia C-430/24 [Badzhanova]ⁱ

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

19.6.2024

Ennakkoratkaisupyyntön esittävä tuomioistuin:

Sofiyski rayonen sad (piirituomioistuin, Sofia, Bulgaria)

Ennakkoratkaisupyyntön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

19.6.2024

Hakija:

K. P. V.

VÄLIPÄÄTÖS

nro 25215

Sofia, 19.6.2023

Sofiyski rayonen sadin siviiliasioita käsittelevän osaston **28. jaosto** – –

– –

– – ottaen huomioon seuraavat seikat:

- 1 Menettely perustuu SEUT 267 artiklan ensimmäiseen kohtaan.
- 2 Se koskee asetuksen (EU) N:o 1215/2012 7 artiklassa tarkoitettujen tuomioistuimen kansainvälistä toimivaltaa siviilioikeuden alalla koskevien sääntöjen tulkintaa ja sitä, voivatko jäsenvaltiot rajoittaa tässä säännöksessä säädettyä kansainvälistä toimivaltaa.

1. Asianosaiset

3 1.1. Hakija:

ⁱ Tämän asian nimi on kuvitteellinen nimi. Se ei vastaa menettelyn minkään osapuolen todellista nimeä.

4 Hakija käsiteltävässä asiassa on Bulgarian kansalainen **K. P. V.**, jonka rekisteröity vakituinen osoite on P:ssä Bulgariassa ja joka ilmoittaa, että hänen asuinpaikkansa on L Ranskassa.

5 – –

6 **1.2. Velallinen:**

7 Velallinen (mahdollisessa myöhemmässä oikeudenkäynnissä vastaaja) ei vielä osallistu menettelyyn, koska kyseessä on yksipuolinen menettely, ja velallinen saa mahdollisuuden osallistua vasta sen jälkeen, kun asia on ratkaistu maksamismääräyksen antamisella (ks. 9.9.2022 asiassa Toplofikatsia Sofia ym., C-208/20 ja C-256/20, annetun tuomion 32 ja 33 kohta).

8 Asian kansainvälisten piirteiden tueksi on kuitenkin huomautettava, että hakemuksen vastapuolena on **Deutsche Lufthansa AG** – –, joka on yhtiö, jonka kotipaikka on Saksassa ja jonka keskushallinnon tiedetään sijaitsevan Frankfurt am Mainissa.

2. **Asianosaisten vaatimukset**

9 Hakija vaatii korvausta lennon peruuttamisesta osana matkaa, jonka olisi pitänyt alkaa – – Ranskassa ja päättyä laskeutumiseen Sofian lentoasemalle Bulgariassa. Lisäksi hän vaatii viivästyskorkoja.

3. **Kansallinen oikeus**

10 **3.1. Siviiliprosessilaki (Grazhdanski protsesualen kodeks, jäljempänä GPK)** (julkaistu Darzhaven vestnikissä (jäljempänä DV) [virallinen lehti] nro 59, 20.7.2007, voimassa 1.1.2008 alkaen, viimeksi muutettu: DV nro 39, 1.5.2024):

Tiedoksianto elinkeinonharjoittajille ja oikeushenkilöille

11 **50 § (1)** Asianomaiseen rekisteriin merkittyjen elinkeinonharjoittajien ja oikeushenkilöiden tiedoksiantopaikka on viimeinen rekisteriin merkitty osoite.

(2) Jos henkilö on poistunut osoitteestaan eikä hänen uutta osoitettaan ole merkitty rekisteriin, kaikki ilmoitukset liitetään asiakirjoihin ja katsotaan asianmukaisesti tiedoksiannetuiksi. – –

Tiedoksianto maassa asuville ulkomaalaisille

12 **53 §** Tiedoksianto maassa asuvalle ulkomaalaiselle toimitetaan toimivaltaisille hallintoviranomaisille ilmoitettuun osoitteeseen.

Maksamismääräyksen antaminen

13 **411 § (1)** (– – täydennys – – nro 100/2019) Hakemus tehdään sille piirituomioistuimelle, jonka tuomiopiirissä velallisen vakituinen osoite tai

kotipaikka sijaitsee; kyseinen tuomioistuin tutkii kolmen päivän kuluessa viran puolesta, onko se alueellisesti toimivaltainen. Kuluttajaan kohdistettu hakemus on tehtävä sille tuomioistuimelle, jonka tuomiopiirissä hänellä on ajantasainen osoite tai, jos hänellä ei ole ajantasaista osoitetta, vakituinen osoite. Jos tuomioistuin katsoo, ettei se ole toimivaltainen, se siirtää asian viipymättä toimivaltaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

(2) (muutettu – DV nro 50/2015) Tuomioistuin tutkii hakemuksen valmisteluistunnossa ja antaa maksamismääräyksen 1 momentissa säädettyssä määräajassa seuraavia tapauksia lukuun ottamatta:

1. – – hakemus ei täytä 410 §:n edellytyksiä eikä hakija korjaa virheitä kolmen päivän kuluessa ilmoituksesta;
2. hakemus on lain tai hyvien tapojen vastainen;
3. – – saatava perustuu kuluttajasopimukseen sisältyvään kohtuuttomaan ehtoon tai on perusteltu syy epäillä sitä;
4. – – velallisen vakituinen osoite tai kotipaikka ei ole Bulgarian alueella;
5. – – velallisella ei ole asuinpaikkaa tai kiinteää toimipaikkaa Bulgarian alueella.

(3) Jos tuomioistuin hyväksyy hakemuksen, se antaa maksamismääräyksen, joka annetaan velalliselle tiedoksi jäljennöksenä.

Muutoksenhaku

14 **413 § (1)** Maksamismääräykseen ei voida hakea muutosta muilta kuin kuluja koskevilta osin.

(2) – – Hakija voi hakea muutosta ratkaisuun, jolla maksamismääräyksen antamista koskeva hakemus hylätään kokonaan tai osittain; jäljennöstä tiedoksiantoa varten ei tarvitse liittää mukaan.

15 **3.2. Kauppalaki (Targovski zakon, jäljempänä TZ)** (DV nro 48, 19.6.1991, viimeksi muutettu: DV nro 41, 10.5.2024):

Ulkomaisen henkilön sivuliike

16 **17a § – – (1)** Ulkomaisen henkilön, jonka oikeus harjoittaa kaupallista toimintaa on rekisteröity kansallisen lainsäädäntönsä mukaan, sivuliike merkitään kaupparekisteriin.

(2) Edellä 17 §:n 2 momentissa mainittujen tietojen lisäksi rekisteröintihakemuksessa on oltava seuraavat tiedot:

1. – – ulkomaisen henkilön oikeudellinen muoto, toiminimi tai nimi ja kotipaikka sekä sivuliikkeen toiminimi, jos se eroaa ulkomaisen henkilön toiminimestä;
  2. rekisteri, johon ulkomainen henkilö on merkitty, ja rekisteröintinumero, jos sovellettavassa laissa niin säädetään;
  3. ulkomaiseen henkilöön sovellettava kansallinen lainsäädäntö, jos se ei ole Euroopan unionin jäsenvaltion lainsäädäntö;
  4. henkilöt, jotka edustavat ulkomaista henkilöä sen rekisterin mukaan, johon tämä henkilö on merkitty, jos tällainen rekisteri on olemassa, edustuksen luonne sekä selvitysmiehet ja pesänhoitajat ja heidän valtuutensa.
- 17 **3.3. BULSTAT-rekisteristä annettu laki (Zakon za registar BULSTAT) (DV nro 39, 10.5.2005, viimeksi muutettu: DV nro 84, 6.10.2023):**
- 18 **3 § (1) BULSTAT-rekisteriin merkitään: – –**
5. ulkomaiset oikeushenkilöt:
- a) jotka harjoittavat maassa taloudellista toimintaa, myös kiinteän toimipaikan tai kiinteän yksikön tai kiinteän esineen kautta, tai – –
- 19 **7 § (1) – – Edellä 3 §:n 1 momentin 1–8 kohdassa, 2 momentissa ja 3 momentissa mainituista henkilöistä BULSTAT-rekisteriin merkitään seuraavat tiedot ja olosuhteet:**
7. kotipaikka ja liikeosoite;
  8. – – kirjeenvaihto-osoite, puhelin- ja faksinumero ja sähköpostiosoite;
  9. toimipaikan tai kiinteistön osoite – –
- 20 **3.4. Verotus- ja sosiaaliturvamenettelyistä annettu laki (Danachno-osiguritel en protsesual en kodeks) (DV nro 105, 29.12.2005, viimeksi muutettu: DV nro 36, 23.4.2024):**
- 21 **1 § Tätä menettelylakia sovellettaessa tarkoitetaan:**
5. kiinteällä toimipaikalla:
1. kiinteää paikkaa (joka on omistuksessa, vuokrattu tai jota käytetään muulla perusteella), jonka kautta ulkomainen henkilö harjoittaa maassa kokonaan tai osittain taloudellista toimintaa, esimerkiksi liikkeenjohdon toimipaikka; sivuliike; maahan rekisteröity kauppaedustusliike; toimisto; asianajotoimisto; studio; tuotantolaitos; työpaja (tehdas); myymälä; tavaravarasto; korjaamo; kokoonpanotehdas; rakennustyömaa; kaivos;

louhos; porauskaivo; öljy- tai kaasulähde; lähde tai muu luonnonvarojen louhintapaikka;

2. sellaisten henkilöiden maassa harjoittamaa toimintaa, joilla on oikeus tehdä sopimuksia ulkomaisten henkilöiden puolesta, lukuun ottamatta TZ:n 6 luvussa tarkoitettujen itsenäisten asiamiesten toimintaa;
  3. liiketoimien jatkuvaa toteuttamista maassa sijaitsevassa suorituspaikassa, vaikka ulkomaisella henkilöllä ei ole pysyvää edustajaa tai kiinteää toimipaikkaa.
- 22 **3.5. Investointien edistämisestä annettu laki (Zakon za nasarchavane na investitsite)** (DV nro 97, 24.10.1997, viimeksi muutettu: DV nro 20, 8.3.2024):
- 23 **”24 § – – (1)** Ulkomaiset henkilöt, joilla on kansallisen lainsäädäntönsä mukaan oikeus harjoittaa kaupallista toimintaa, voivat perustaa maahan kauppaedustusliikkeitä, jotka on rekisteröitävä Bulgarian kauppa- ja teollisuuskamariin.
- (2) Edellä 1 momentissa mainitut edustusliikkeet eivät ole oikeushenkilöitä eivätkä ne saa harjoittaa taloudellista toimintaa.
- (3) Liiketoimet, jotka ulkomainen henkilö tekee kotimaisten henkilöiden kanssa 1 momentin mukaan rekisteröimänsä edustusliikkeen tarpeisiin, suoritetaan kotimaisten henkilöiden välisiin liiketoimiin sovellettavien säännösten mukaisesti.”
- 24 **3.6. Kansallinen oikeuskäytäntö:**
- 25 [Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuim] viittaa Varhoven kasatsionen sadin (ylin tuomioistuin, Bulgaria) konkreettisia tapauksia koskevaan oikeuskäytäntöön, joka ei ole sitova. Lisäksi viitataan ennakkoratkaisua pyytävää tuomioistuinta maksamismääräysmenettelyissä valvovan elimen eli Sofiyski gradski sadin (Sofian kaupungin alioikeus, Bulgaria) oikeuskäytäntöön. – –
- 26 **3.6.1. Varhoven kasatsionen sadin 22.8.2013 antama ratkaisu nro 547 – –**
- 27 ”Toisen asteen tuomioistuimen päätelmä, jonka mukaan hakemus ei täytä GPK:n 411 §:n 2 momentin 3 kohdan eikä GPK:n 411 §:n 2 momentin 4 kohdan vaatimusta, koska velallisen kotipaikka on ulkomailla, sisältää implisiittisesti tuomioistuimen ratkaisun, jonka mukaan ulkomaisella yhtiöllä – riippumatta sen Bulgariaan rekisteröidystä sivuliikkeestä – ei ole kiinteää toimipaikkaa, ja ilmaisee samalla tuomioistuimen näkemyksen siitä, että riittää, että yksi GPK:n 411 §:n 2 momentin 3 ja 4 kohdassa [ennen vuotta 2019 voimassa ollut versio (ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen huomautus)] säädetyistä negatiivisista edellytyksistä on olemassa, jotta maksamismääräyksen antamista koskeva hakemus hylätään. – –

- 28 GPK:n 411 §:n 2 momentin 3 ja 4 kohdan mukaan maksamismääräyksen antaminen edellyttää, että velallisella on muodollinen tai tosiasiallinen yhteys Bulgarian alueeseen: luonnollisten henkilöiden osalta tämä on *vakituinen osoite tai asuinpaikka* Bulgariassa, oikeushenkilöiden osalta *kotipaikka tai kiinteä toimipaikka*. Ainoastaan kotimaisilla henkilöillä voi olla siellä GPK:n 411 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettu vakituinen osoite tai kotipaikka. Tarkastelu, joka koskee GPK:n 411 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaista asuinpaikkaa tai kiinteää toimipaikkaa Bulgarian alueella, tulee näin ollen kyseeseen vain ulkomaisten luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden osalta. Maksamismääräyksen antamiseksi velallista (oikeushenkilö) vastaan alueellisella perusteella *riittää, että on olemassa jokin* GPK:n 411 §:n 2 momentin 3 ja 4 kohdassa *mainituista yhteyksistä* Bulgarian alueeseen. Tämä ilmenee myös siitä, että jos jompikumpi kahdesta yhdistävästä tekijästä (kotipaikka tai kiinteä toimipaikka) on olemassa, toimivaltaiset viranomaiset voivat oikeushenkilöön kohdistetun maksamismääräyksen perusteella suorittaa täytäntöönpanon Bulgarian alueella.
- 29 Sivuliike tarkoittaa, että osa elinkeinonharjoittajan toimintaa on erotettu elinkeinonharjoittajan kotipaikan ulkopuolelle. Se on osa elinkeinonharjoittajan yritystä, elinkeinonharjoittaja harjoittaa sen kautta kaupallista toimintaa, ja oikeudet ja velvollisuudet syntyvät elinkeinonharjoittajalle, koska sivuliike ei ole oikeussubjekti. Rekisteröimällä sivuliikkeen TZ:n 17a §:n mukaan ulkomaiset oikeushenkilöt harjoittavat toimintaa myös Bulgarian alueella, mistä seuraa, että niillä on siellä GPK:n 411 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettu kiinteä toimipaikka.
- 30 GPK:n 411 §:n 2 momentin 3 ja 4 kohdan perusteella silloin, kun oikeushenkilöllä (velallisella) ei ole maahan rekisteröityä kotipaikkaa, mutta sillä on siellä kiinteä toimipaikka TZ:n 17a §:n mukaan rekisteröidyn sivuliikkeen kautta, GPK:n 411 §:ssä tarkoitettuna ”kotipaikkana” on hakemusta koskevan alueellisen toimivallan määrittämisperusteena pidettävä ulkomaisen oikeushenkilön sivuliikkeen kotipaikka. Maksamismääräysmenettelyä koskevat säännöt ovat erityisempiä kuin siviiliasioihin sovellettavat yleiset menettelysäännöt. Näin ollen TZ:n 20 §:ää ei voida soveltaa analogisesti määritettäessä tuomioistuinta, joka on alueellisesti toimivaltainen käsittelemään maksamismääräyksen antamista koskevan hakemuksen.
- 31 Edellä esitetyn perusteella ennakkoratkaisukysymyksiin on ennakkoratkaisua pyytävän jaoston mukaan vastattava seuraavasti: Maksamismääräys voidaan antaa velallisena olevaa sellaista ulkomaista oikeushenkilöä vastaan, jolla on maahan rekisteröity sivuliike, koska GPK:n 411 §:n 2 momentin 3 ja 4 kohdan mukaan GPK:n 411 §:ssä tarkoitettuna velallisen ”kotipaikkana”, jonka mukaan alueellisesti toimivaltainen tuomioistuin määräytyy, on pidettävä ulkomaisen oikeushenkilön (velallisen) sivuliikkeen kotipaikkaa.
- 32 3.6.2. **Varhoven kasatsionen sadin** 3.12.2021 antama ratkaisu nro 60275 – –

- 33 ”GPK:n 53 §:n mukaan ilmoitukset maassa asuville ulkomaalaisille toimitetaan toimivaltaisille hallintoviranomaisille ilmoitettuun osoitteeseen. GPK:n 53 §:n soveltamista koskevan oikeuskäytännön mukaan tässä säännöksessä edellytetään, että osoite on ilmoitettu toimivaltaiselle hallintoviranomaiselle, kuten Agentsia po vpisvaniatalle (rekisteröintivirasto), jossa BULSTAT-rekisteriä pidetään ja hallinnoidaan ainoana sähköisenä keskusrekisterinä, jolla yksilöidään yhtenäisesti kaikki luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt sekä muut oikeudelliset yksiköt, jotka harjoittavat vastaavaa toimintaa Bulgarian alueella. BULSTAT-rekisteristä annetun lain mukaan sellaisten ulkomaisten luonnollisten henkilöiden rekisteröidyt osoitteet, jotka omistavat kiinteistöjä Bulgariassa, ovat *asianomaisen henkilön kirjeenvaihto-osoitteita kaikkien valtion laitosten kanssa, minkä seurauksena BULSTAT-rekisteriin merkityllä osoitteella on oikeudellinen merkitys GPK:ssa tarkoitettuna rekisteröitynä osoitteena.*”
- 34 **3.6.3. Sofiyski gradski sadin siviilioikeudellisessa valitusasiassa 25.9.2014 antama ratkaisu nro 5383/2014 – –**
- 35 ”Tuomioistuimien tutkii viran puolesta GPK:n 411 §:n 2 momentin 3 ja 4 kohdassa säädettyjen negatiivisten edellytysten olemassaolon, ja jos tällainen edellytys täyttyy, maksamismääräyksen antamisesta on kieltäydyttävä. Mainittujen säännösten mukaan maksamismääräystä ei anneta, jos velallisella ei ole kotipaikkaa tai kiinteää toimipaikkaa Bulgarian alueella. Käsiteltävässä asiassa hakija on nimennyt velalliseksi ”T.H.Y”:*n, joka on Bulgarian teollisuus- ja kauppakamarin kaupparekisteriin merkitty Turkish Airlinesin kauppaedustaja Bulgariassa. Investointien edistämisestä annetun lain 24 §:n 1 momentin mukaan ulkomaiset henkilöt, joilla on kansallisen lainsäädäntönsä mukaan oikeus harjoittaa kaupallista toimintaa, voivat perustaa maahan kauppaedustusliikkeitä, jotka on rekisteröitävä Bulgarian kauppa- ja teollisuuskamariin, ja 24 §:n 2 momentin mukaan nämä edustusliikkeet eivät ole oikeushenkilöitä eivätkä ne saa harjoittaa taloudellista toimintaa. Taloudellista toimintaa harjoittaa elinkeinonharjoittaja itse eikä kauppaedustusliike.* GPK:n 411 §:n 2 momentin 3 ja 4 kohdassa säädetty negatiiviset edellytykset maksamismääräyksen antamiselle täyttyvät, joten valitus on perusteeton ja riitautettu ratkaisu on pysytettävä.”
- 36 Sofiyski rayonen sadin jaostot noudattavat osin viimeksi mainittua ratkaisua, eli ne antavat osittain maksamismääräyksiä sellaisia ulkomaisia henkilöitä vastaan, joiden ainoa yhteys Bulgarian alueeseen on Bulgarian teollisuus- ja kauppakamariin rekisteröity kauppaedustusliike.

4. Tosiseikat

- 37 Hakija väittää ostaneensa lentolipun velalliselta ja kieltäytyy tuomioistuimen antamista ohjeista huolimatta täsmentämästä, millä tavalla hän teki ostoksen. Vastauksena ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen ohjeisiin hän vetoaa ainoastaan asetuksen (EU) N:o 1215/2012 7 artiklassa oleviin yleisiin toimivaltasääntöihin ja väittää, että se, että hänen lentonsa olisi pitänyt laskeutua

Sofiaan, riittää perusteeksi tuomioistuimen toimivallalle käsiteltävässä asiassa ja että muita kansallisen lainsäädännön mukaisia rajoituksia ei sovelleta.

- 38 Menettelyssä esitetty lippu on peräisin lentoliikenteen harjoittajan verkkosivulta, se oli laadittu ranskaksi ja lähetetty 28.9.2022 sähköpostiosoitteesta online@booking.lufthansa.com. Siihen on merkitty varauskoodi UOVOI6 ja lennot – – lentoasemalta 19.12.2022 kello 10.50 Frankfurt am Mainin lentoasemalle ja 19.12.2022 kello 14.20 viimeksi mainitulta lentoasemalta Sofian lentoasemalle.
- 39 Hakijan mukaan lentoa ei suoritettu, ja hän lähetti lentoliikenteen harjoittajalle 23.12.2022 valituksen sähköpostitse.
- 40 BULSTAT-rekisterin sähköisestä järjestelmästä saadun tiedon mukaan tuleva velallinen eli Deutsche Lufthansa AG on Saksan oikeuden mukaan perustettu yhtiö, joka harjoittaa Bulgariassa ”liikkeenjohdon konsultointia ja muuta taloudellista toimintaa”. Se ei ole muodollisesti rekisteröinyt sivuliikettä Bulgariaan TZ:n mukaan, ja sillä on rekisteröity kiinteä toimipaikka, jonka osoite on Sofiassa. – –
- 41 5. SUHDE UNIONIN OIKEUTEEN JA TULKINNAN TARVE:**
- 42 5.1. Ensimmäinen kysymys – toimivallan rajoitukset:**
- 43 Tulkinnan tarve johtuu siitä, että on selvittävä rajat, joiden puitteissa kansalliset lainsäätäjät voivat rajoittaa tuomioistuintensa toimivaltaa tietyissä menettelyissä, jotka kuuluvat asetuksen (EU) N:o 1215/2012 aineelliseen soveltamisalaan. On selvittävä, luodaanko kyseisellä asetuksella yhtenäinen järjestelmä, jolla yhdenmukaistetaan täysin tuomioistuinten toimivaltaa koskevat säännöt, vai otetaanko sillä käyttöön pelkästään puitesäännöt yksittäisten jäsenvaltioiden lainsäätäjiä varten.
- 44 Bulgarian lainsäädännössä on maksamismääräysten antamista koskevia kansallisia menettelyjä varten erityiset toimivaltasäännöt, jotka estävät tällaisten määräysten antamisen tapauksissa, joissa velallisella ei ole rekisteröityä vakituista osoitetta ja kotipaikkaa tai asuinpaikkaa ja rekisteröityä kiinteää toimipaikkaa Bulgariassa. Näin ollen tätä erityistä menettelyä koskevissa toimivaltasäännöissä suljetaan pois vaihtoehtoiset kansainväliset toimivaltaperusteet, joista säädetään esimerkiksi asetuksen (EU) N:o 1215/2012 7 artiklassa, vaikka tässä asetuksessa nimenomaisesti sallitaan ne.
- 45 Sen vuoksi herää myös kysymys siitä, onko tällainen rajoitus, joka on otettu käyttöön yksittäisen jäsenvaltion kansallisessa lainsäädännössä, sallittu, kun otetaan huomioon unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö (yksittäisiä tuomioita ei ole tarpeen mainita, koska kyse on vakiintuneesta periaatteesta), jonka mukaan tuomioistuimen toimivaltaa koskevien sääntöjen on oltava yhdenmukaisia ja hyvin ennustettavissa. Tältä osin asetuksen 5 artiklan 1 kohdassa edellytetään selvästi, että kansalliset tuomioistuimet ovat toimivaltaisia käsittelemään asetuksen

asianomaisissa jaksoissa tarkoitetut asiat kansallisesta lainsäädännöstään riippumatta. Vastaava päätelmä voidaan mahdollisesti johtaa myös unionin tuomioistuimen 25.2.2021 asiassa Markt24, C-804/19, antaman tuomion 31–34 kohdassa ja 13.12.2023 asiassa Avdzhilov, C-319/23, antaman määräyksen 27 kohdassa esitetyistä näkökohdista, joiden mukaan asetuksessa (EU) N:o 1215/2012 vahvistettuja kansainvälistä toimivaltaa koskevia sääntöjä on sovellettava yhtenäisesti riippumatta seikoista, jotka koskevat mahdollisesti epäedullisemmassa asemassa olevien asianosaisten suojaa.

- 46 Toisaalta maksamismääräysmenettelyyn, joka on erityinen yksipuolinen menettely, sovelletaan kuitenkin aina erityisiä rajoituksia ja edellytyksiä, joiden mukaan tätä yksinkertaistettua oikeussuojakeinoa voidaan käyttää. Useimmissa kansallisissa oikeusjärjestyksissä se on mahdollista esimerkiksi vain rahasaatavien tai muiden määrättyjen ja rajallisten vaatimusten osalta. Jos tämän menettelyn soveltamisalaa voidaan rajoittaa kohteen perusteella (aineellinen soveltamisala), jäsenvaltioilla pitäisi myös olla oikeus rajoittaa menettelyn soveltamisalaa paikkakunnan perusteella (alueellinen soveltamisala).
- 47 Kun otetaan huomioon nämä kaksi mahdollista argumentointilinjaa, unionin tuomioistuimen on selvitettävä, onko asetuksessa (EU) N:o 1215/2012 säädetty kansainvälinen toimivalta siviilioikeudellisissa menettelyissä vain unionin oikeudessa vahvistettu toimivallan enimmäiskehys kansallisia tuomioistuimia varten vai annetaanko sillä päinvastoin kantajille subjektiivinen oikeus panna vireille oikeudenkäynti sellaisia vastaajia vastaan, jotka ovat jossakin kyseisessä asetuksessa säädetyistä tilanteista (eli kyse on täydellisestä yhdenmukaistamisesta). Näin ollen herää kysymys siitä, sallitaanko asetuksen säännöksissä ja erityisesti 7 artiklan 1 ja 5 alakohdassa, joita sovelletaan pääasian tosiseikkoihin, asetuksen 5 artiklan 1 kohdan mukaisen yleisen toimivaltakehysten valossa GPK:n 411 §:n 2 momentin 4 ja 5 kohdan kaltaiset kansalliset säännökset, joissa säädetään muista ja rajoitetummista toimivaltaperusteista.
- 48 **5.2. Toinen ja kolmas kysymys – käsitteen ”sivuliike, agentuuri tai muu toimipaikka” tulkinta ja merkitys kansallisen lainsäädännön tulkinnan kannalta**
- 49 Ensimmäiseen kysymykseen annettavasta vastauksesta riippumatta ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen on, kun otetaan huomioon asian kansainvälinen luonne, tuomioistuinten kansainvälistä toimivaltaa koskevat unionin säädökset sekä bulgarialaisten tuomioistuinten ristiriitainen käytäntö käsitteen ”kiinteä toimipaikka” osalta, tutkittava, missä määrin asetuksen (EU) N:o 1215/2012 7 artiklan 5 alakohdassa oleva käsite ”sivuliike, agentuuri tai muu toimipaikka” voi olla merkityksellinen GPK:n 411 §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitetun ulkomaisen oikeushenkilön ”kiinteän toimipaikan” käsitteen tulkinnan kannalta. Tätä varten on vastattava [kysymykseen], onko käsite ”sivuliike, agentuuri tai muu toimipaikka” unionin oikeuden itsenäinen käsite, joka määrittää aina myös kansallisessa lainsäädännössä käytettyjen käsitteiden sisällön, vai

liittykö se näiden instituutioiden kansallisen lainsäädännön mukaiseen määritelmään, jolloin huomioon otetaan vain tietyt yleiset ominaispiirteet, joista on säädetty unionin oikeudessa.

- 50 Unionin tuomioistuin ei ole tulkinnut usein asetuksen 7 artiklan 5 alakohdassa olevaa sivuliikkeen, agentuurin tai muun toimipaikan käsitettä. Unionin tuomioistuin on 11.4.2019 asiassa Ryanair DAC, C-464/18, antamansa tuomion 33 kohdassa maininnut kolme kriteeriä, joiden perusteella kansainvälinen toimivalta voidaan määrittää sivuliikkeen paikkakunnan perusteella. Kaksi ensimmäistä kriteeriä ovat sivuliikkeen organisatorinen itsenäisyys ja aineelliset valmiudet, ja kolmas kriteeri koskee sitä, liittykö oikeussuhde sivuliikkeen toimintaan, jota on harjoitettava sivuliikkeen sijaintijäsenvaltiossa. Näistä kriteereistä ilmenee, että unionin tuomioistuin katsoo 6.10.1976 asiassa Tessili, 12/76, antamansa tuomion 11 kohdassa esitetyn tulkinnan mukaisesti, että käsitteellä ”sivuliike, agentuuri tai muu toimipaikka” on itsenäinen merkitys unionin oikeudessa ja että se on omaksuttava samalla tavoin kaikkien jäsenvaltioiden oikeusjärjestyksissä.
- 51 Jos näin on ja kun kyse on kansainvälisestä toimivallasta siviilioikeuden alalla – ala, joka on yhdenmukaistettu asetuksella (EU) N:o 1215/2012 –, olisi katsottava, että samankaltaisessa merkityksessä käytettävillä käsitteillä on oltava sama merkitys kansallisissa oikeusjärjestyksissä. Tämä tekee ongelmalliseksi edellä 32 ja 33 kohdassa mainitussa vuoden 2021 joulukuussa annetussa ratkaisussa esitetyn Varhoven kasatsionen sadin näkemyksen, jossa suljetaan pois yhteys rekisteröidyn osoitteen ja kiinteän toimipaikan sellaisen toiminnan välillä, jonka on edellisessä kohdassa mainitun tuomion Ryanair DAC, C-464/18, mukaan liityttävä riidan kohteen muodostavaan oikeussuhteeseen, jotta se olisi toimivaltaperuste. Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen on siis tutkittava, onko kyseisellä käsitteellä yhtenäinen merkitys unionissa ja onko sitä sovellettava tässä merkityksessä tulkittaessa kansallista lainsäädäntöä, jossa säädetään muista kuin unionin oikeudessa vahvistetuista toimivaltaperusteista (mikäli ensimmäiseen kysymykseen vastataan siten, että tämä on mahdollista).
- 52 Jälkimmäisen pitäisi olla mahdollista, koska kansallisen lainsäädännön tulkinta ei saa vaarantaa unionin oikeuden tehokasta vaikutusta. Koska käsiteltävässä asiassa kansainvälistä toimivaltaa koskevilla säännöillä pyritään varmistamaan paitsi vastaajan suoja myös toimivaltaisen tuomioistuimen ennustettavuus, sellaisten kansallisten toimivaltasääntöjen antaminen, jotka poikkeavat merkittävästi asetuksen (EU) N:o 1215/2012 toimivaltasäännöistä, voi heikentää suojaa, joka asetuksen 5 artiklalla on tarkoitus taata. Näin ollen on myös vastattava kysymykseen, onko kansallista käsitettä ”kiinteä toimipaikka” välttämättä tulkittava unionin tuomioistuimen tästä käsitteestä tekemän tulkinnan mukaisesti, kun otetaan huomioon 13.11.1990 asiassa Marleasing, C-106/89, annetusta tuomiosta johtuvat velvoitteet.
- 53 Käsiteltävässä asiassa on lähinnä kyse siitä, voidaanko toimivalta johtaa kansallisessa oikeuskäytännössä asetetusta edellytyksestä eli oman organisaation

olemassaolosta ja sen muodollisesta rekisteröinnistä vai onko sen välttämättä perustuttava tosiasialliseen yhteyteen erillisen organisaatioyksikön (sivuliike, edustusliike) toiminnan ja menettelyn kohteen välillä. Tässä mielessä unionin tuomioistuimen tulkinta vaikuttaa paljon suppeammalta.

54 Ennakkoratkaisua pyytävän jaoston on tulkittava käsitettä ”kiinteä toimipaikka”, vaikka ensimmäiseen kysymykseen vastattaisiin siten, että se on toimivaltainen sopimuksen täyttämisaikana tuomioistuimena, jotta se voisi arvioida, voidaanko käsiteltävässä asiassa mahdollisesti annettu maksamismääräys antaa tiedoksi hakemuksen vastapuolen työntekijöille tässä kiinteässä toimipaikassa. Sen vuoksi on myös tarpeen selvittää, voidaanko tällaista kiinteää toimipaikkaa käyttää kirjeenvaihdossa kyseisen asianosaisen kanssa silloin, kun se toimii muulla kuin sen oikeussuhteen alalla, josta asianosaiset ovat erimielisiä tuomioistuimessa.

55 5.3. Määrääkö ”sivuliikkeen, agenttuurin tai muun toimipaikan” olemassaolo myös jäsenvaltion tuomioistuinten alueellisen toimivallan?

56 Yhteisöjen tuomioistuin on 3.5.2007 asiassa Color Drack, C-386/05, antamansa tuomion 30 kohdassa todennut, että kun kansainvälistä toimivaltaa siviilioikeuden alalla koskevissa säännöissä säädetään sen paikkakunnan (eikä jäsenvaltion) tuomioistuimen toimivallasta, jossa tietty tosiseikka tapahtuu, näissä säännöissä määritetään paitsi tuomioistuinten kansainvälinen toimivalta eri jäsenvaltioiden välillä myös alueellinen toimivalta saman jäsenvaltion muihin tuomioistuimiin nähden.

57 Vielä ei ole annettu ratkaisua siitä, sovelletaanko tätä yleissääntöä myös menettelyihin, jotka pannaan vireille ”sivuliikkeen paikkakunnalla”, joten tämä kysymys on esitettävä.

58 5.4. Kuinka tuomioistuin tutkii viran puolesta toimivaltansa yksipuolisissa menettelyissä?

59 Lopuksi käsiteltävässä asiassa nousee esiin vielä kysymys siitä, kuinka velallisen (hakemuksen vastapuolen), joka ei tässä vaiheessa osallistu menettelyyn, etuja voidaan suojata asiaa käsittelevän tuomioistuimen toimivallan osalta. Asetuksen (EU) N:o 1215/2012 28 artiklan 1 kohdan mukaan kansalliset tuomioistuimet päättävät toimivallastaan asetuksen soveltamisalaan kuuluvissa menettelyissä vasta sen jälkeen, kun ne ovat antaneet vastaajalle mahdollisuuden kiistää toimivalta. Ainoa poikkeus tästä yleissäännöstä ovat asetuksen 24 artiklassa tarkoitetut yksinomaisen toimivallan tapaukset.

60 Unionin tuomioistuin on kuitenkin 9.9.2021 asiassa Toplofikatsia Sofia ym., C-208/20 ja C-256/20, antamansa tuomion 32 ja 33 kohdassa todennut, että asetus (EU) N:o 1215/2012 ei vaikuta säännöksiin, jotka koskevat tuomioistuinratkaisujen voimaantuloa niiden antamisen jälkeen ja mahdollisuutta niiden kumoamiseen ja sivuuttamiseen. Tätä taustaa vasten tuomioistuimella ei ole mahdollisuutta tutkia velallisen väitettä sen kansainvälisen toimivallan puuttumisesta maksamismääräyksen antamisen jälkeen, eikä sillä ole kansallisen

lainsäädännön nojalla mahdollisuutta pyytää velallista esittämään huomautuksensa ennen maksamismääräyksen antamista. Tässä tilanteessa herää kysymys siitä, sovelletaanko asetuksen 28 artiklan 1 kohtaa ylipäänsä maksamismääräyksen antamisen kaltaiseen yksipuoliseen menettelyyn vai onko tuomioistuimen näissä tapauksissa päätettävä toimivallastaan vastapuolen huomautuksia odottamatta.

- 61 Edellä esitetyn perusteella ennakkoratkaisua pyytävä jaosto katsoo, että sen on lykättävä asian käsittelyä ja esitettävä unionin tuomioistuimelle SEUT 267 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla unionin oikeuden tulkintaa koskevia kysymyksiä.
- 62 Näistä syistä Sofiyski rayonin sadin 28. jaosto on SEUT 267 artiklan [ensimmäisen kohdan] nojalla

PÄÄTTÄNYT SEURAAVAA:

- 63 Asian – – käsittelyä **lykätään**, kunnes unionin tuomioistuin on antanut ratkaisunsa seuraavista kysymyksistä.
- 64 **Unionin tuomioistuimelle esitetään** seuraavat unionin oikeuden tulkintaa koskevat kysymykset:
- 65 1. Onko tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla annetun asetuksen (EU) N:o 1215/2012 7 artiklan 1 alakohdan a alakohtaa, luettuna yhdessä 5 artiklan 1 kohdan kanssa, tulkittava siten, että
- siinä säädetään unionin jäsenvaltioiden tuomioistuinten toimivaltaa koskevista pakottavista säännöistä, joita ei voida sulkea pois kansallisilla säännöksillä, jotka koskevat tiettyntyyppisiä yksinkertaistettuja menettelyjä, joiden osalta on säädetty myös kansallisten tuomioistuinten toimivaltaa koskevista erityisistä edellytyksistä?
- 66 2. Onko ensimmäiseen kysymykseen annettavasta vastauksesta riippumatta asetuksen (EU) N:o 1215/2012 7 artiklan 5 alakohtaa tulkittava 11.4.2019 asiassa Ryanair DAC, C-464/18, annetun tuomion mukaisesti siten, että
- käsite ”sivuliike, agentuuri tai muu toimipaikka” on unionin oikeuden itsenäinen käsite, ja jos niin on, mikä merkitys sillä on suhteessa vaatimukseen siitä, että sopimus on tehtävä sivuliikkeen toiminnan puitteissa?
- 67 3. Jos ensimmäiseen kysymykseen on vastattava kieltävästi eli mainitut säännökset eivät ole pakottavia ja jos toisen kysymyksen ensimmäiseen osaan on vastattava myöntävästi, onko asetuksen (EU) N:o 1215/2012 7 artiklan 5 alakohtaa tulkittava 13.11.1990 asiassa Marleasing, C-106/89, annetun tuomion mukaisesti siten, että

kansallisia säännöksiä, joissa säädetään tuomioistuimen toimivallasta tietyssä jäsenvaltiossa olevan ”kiinteän toimipaikan” perusteella, on tämän käsitteen osalta tulkittava unionin tuomioistuimen käsitteestä ”sivuliike, agentuuri tai muu toimipaikka” tekemän tulkinnan mukaisesti?

68 4. Onko asetuksen (EY) N:o 1215/2012 7 artiklan 5 alakohtaa tulkittava siten, että

määritettäessä toimivaltaa käsitellä kanteet, jotka on nostettu sivuliikettä, agentuuria tai muuta toimipaikkaa vastaan, siinä säädetään paitsi toimivallan jaosta Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä myös kunkin jäsenvaltion tuomioistuinten välisestä alueellisen toimivallan jaosta?

69 5. Onko asetuksen (EU) N:o 1215/2012 28 artiklan 1 kohtaa tulkittava 9.9.2021 asiassa Toplofikatsia Sofia ym., C-208/20 ja C-256/20, annettuun tuomioon sisältyvien ohjeiden mukaisesti siten, että

siinä ei sallita sitä, että tuomioistuin päättää toimivallastaan yksipuolisissa kansallisissa menettelyissä, kuten maksamismääräyksen antamista koskevassa menettelyssä, johon hakemuksen vastapuoli osallistuu vasta tuomioistuinratkaisun jälkeen, vasta sen jälkeen, kun kyseistä tuomioistuinratkaisua on yritetty antaa hakemuksen vastapuolelle tiedoksi?

70 --

71 --

72 --

TYÖASIAKIRJA